

VILÁG- TÖRTÉNET

5. (37.) évfolyam 2015. 4.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET FOLYÓIRATA

- **GYÓNI GÁBOR**
OROSZORSZÁG MINT BIRODALOM
- **SZ. BÍRÓ ZOLTÁN**
AZ OROSZ BIRODALOM „IDEGENJEI”
- **JEKATYERINA PRAVILOVA**
A BELSŐ TRANSZFEREK SZEREPE
AZ OROSZ BIRODALOM IGAZGATÁSÁBAN
- **DEÁK ANDRÁS**
GAZDASÁGI MODERNIZÁCIÓ ÉS ORIENTÁCIÓVÁLTÁS
A POSZTSZOVJET TÉRBEN
- **ALEKSZANDR SZTIKALIN**
AZ 1956-OS MAGYAR FORRADALOM
ÉS A SZOVJET–JUGOSZLÁV VISZONY
- **SZEMLE**
KÉPES GYÖRGY, KRÁNITZ PÉTER PÁL, KECSKÉS D. GUSZTÁV ÍRÁSAI

VILÁGTÖRTÉNET
A Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézetének folyóirata

Szerkesztők
Bottoni Stefano (felelős szerkesztő)
Bíró László (szerkesztő), Farkas Ildikó, Martí Tibor,
Skorka Renáta (rovatvezetők)
Katona Csaba (olvasószerkesztő)

Szerkesztőbizottság
Glatz Ferenc (elnök), Anderle Ádám, Borhi László,
Erdődy Gábor, Fischer Ferenc, Fodor Pál, Klaniczay Gábor,
Majoros István, Papp Imre, Pók Attila, Poór János

5. (37.) évfolyam 2015. 4.

TARTALOM

Birodalomkutatás Oroszországban (Sz. Bíró Zoltán)	503
<i>Tanulmányok</i>	
Gyóni Gábor: Oroszország mint birodalom. Az Orosz Birodalom területe és népessége	505
Sz. Bíró Zoltán: Az Orosz Birodalom „idegenjei”	521
Jekatyerina Pravilova: A belső transferek szerepe az Orosz Birodalom igazgatásában	553
Deák András: Az inercia jegyében. Gazdasági modernizáció és orientációváltás a posztszovjet térben	575
Font Márta: I. András és Bölcs Jaroszlav	607
Sashalmi Endre: A koronázási érme mint legitimációs médium a 18. századi Oroszországban. I. Katalin, Anna, Erzsébet és II. Katalin császárnők koronázási érméinek ikonográfiai vizsgálata	625
<i>Műhely</i>	
Alekszandr Sztikalin: Az 1956-os magyar forradalom és a szovjet–jugoszláv viszony 1956–1957. Egy orosz–szerb forráskiadási munkálat kapcsán	645
<i>Szemle</i>	
Az emberi testtől az óraműig. Az állam metaforái és formaváltozásai (Képes György)	667
Atatürk és az Új Törökország képe a náci ideológiában (Kránitz Péter Pál)	672
A frankofón Európa és Magyarország a hidegháború kezdetén (Kecskés D. Gusztáv)	675

Jelen számunkat szerkesztette: Sz. Bíró Zoltán

Az emberi testtől az óraműig

Az állam metaforái és formaváltozásai¹

Gyorsan telik az idő: kilenc évvel ezelőtt, 2006-ban jelent meg Sashalmi Endre történész-professzor (akkor még a Pécsi Tudományegyetem docense) *A nyugat-európai államfejlődés vázlat*a című könyve.² Ma már bevallom, a Pannonica Kiadó kiskönyvtár-sorozatában kiadott, szép kiállítású kötetet – amely alapvetően államelméleti és alkotmánytörténeti kérdéseket tárgyal – a jogász végzettségű jogtörténész gyanakvásával vettem kézbe az egyik bevásárlóközpont könyvesboltjában. Aztán belelapoztam és egyre érdekesebbnek találtam. Úgy döntöttem, megveszem.

Nem bántam meg: azóta is egyik legkedvesebb olvasmányom. A szerző ugyanis a történész néhol filozofikus rálátásával, de a közjogi kérdések iránt nemcsak érdeklődve, hanem a külföldi és a magyar jogtörténeti szakirodalmat is jól ismerve közelít az államhoz mint jelenséghez, az állam kezdetleges formáinak megjelenésétől eljutva egészen a mai értelemben vett modern állam kora újkori gyökereiig. Szemléletét – nem titkoltan – a nagy távlatokat és összefüggéseket is meglátó és láttatni tudó kiváló történész, Szűcs Jenő *Vázlat Európa három történeti régiójáról* című remekműve határozza meg, s aligha tévedünk, ha azt állítjuk, a „vázlat” szó használata sem véletlen a címben. Szűcs Jenő írását pedig – szintén nem titkoltan (és ez igen nagy szó volt 1983-ban) – Bibó István szellemisége hatotta át.³

Sashalmi Endre e „történeti régiók” közül kifejezetten a nyugati választotta vizsgálódása tárgyául. A legkorszerűbb – elsősorban, de nem kizárólag angolszász – államelméleti és -történeti szakirodalmat feldolgozva határozott, önálló megállapításokat tesz, a magyar történeti (és jogtörténeti) irodalomban új megvilágításba helyezve bizonyos alapvető fogalmakat. A középkor „államát”, a feudális és rendi hatalmi képleteket az állam előzményeinek, kezdeti formáinak tekinti csupán, a valóságos állam megjelenését pedig a kora újkori dinasztikus, majd abszolutista államok kialakulásától számítja.

A magyar nyelvű történeti szakirodalomban elsőként világít rá két, korábban igen mostohán kezelt (a viking koron túl jó esetben a harmincéves és az északi háborúk kapcsán megelevenített) skandináv monarchia, Dánia és Svédország alkotmánytörténeti jelentőségére.⁴ Összhangban a szintén a Pécsi Tudományegyetemen oktató és kutató történész, Hahner Péter

1 Sashalmi Endre: *Az emberi testtől az óraműig. Az állam metaforái és formaváltozásai a nyugati keresztény kultúrkörben, 1300–1800*. Pécs, Kronosz Kiadó, 2015. 294 p.

2 Sashalmi Endre: *A nyugat-európai államfejlődés vázlat*a. Bp., 2006.

3 Szűcs Jenő: *Vázlat Európa három történeti régiójáról*. Bp., 1983.

4 Nagy Gábornak, a Miskolci Egyetem történészének köszönhetően Svédország középkori története ma már – a legújabb külföldi szakirodalom és források alapján – magyar nyelven is bárki számára megismerhető. Nagy Gábor: *A középkori Svéd Királyság története*. Miskolc, 2012.

műveivel,⁵ tagadja a francia abszolút monarchia valódi abszolutista jellegét, helyette az itthon kevésbé ismert dán–norvég államot mutatja be mint az abszolút kormányforma – egyfajta chartális alkotmány (Kongelov, 1665) is rendelkező – mintaállamát.

Külön érdekessége végül a könyvnek, hogy kritikával, de igen részletesen – a témának önálló fejezetet szentelve – ismerteti az amerikai szociológus és politikatörténész, Thomas Ertman *Birth of the Leviathan* című, nagy vihart kavart munkáját,⁶ az e műben megtestesülő sajátos államtörténeti felfogást és az Ertman által az államok klasszifikációjára tett érdekes kísérletet.

A *nyugat-európai államfejlődés vázlata* megjelenése óta eltelt időszakban a szerző habilitált (2008), majd egyetemi tanári kinevezést (2011) kapott, miközben még mindig negyvenes éveiben járt. Tudósként, kutatóként érdeklődése – amellet, hogy a már PhD-disszertációja (1997) tárgyául választott kutatási témájában (Oroszország története, különös tekintettel az autokratikus orosz cári államra) is jelentős publikációi jelentek meg – egyre inkább az állam szimbolikája, ikonográfiája felé fordult.

Az autokrácia, az abszolutizmus, a modern állam hatalmi szervezete kialakulását elemző korábbi kutatásaihoz is kapcsolódóan egyre behatóbban kezdte vizsgálni, hogy a különböző történeti korok embere (és művésze) hogyan látta (és hogyan próbálta képszerűen ábrázolni) magát az államot mint jelenséget. E tárgykörben is több nagyszerű tanulmánya jelent meg – többek között az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán megtartott konferencia-előadásának szerkesztett és jelentősen bővített, gazdagon illusztrált változata, amely *Az abszolút monarchia* című tanulmánykötetben látott napvilágot.⁷

Az állam mint történeti, politikai és jogi jelenség színváltozásai Sashalmi Endre szerint akkor érthetőek meg igazán, ha azt az emberi gondolkodás, elmélkedés – helyenként csodálat – tárgyának is tekintjük. Így kapcsolódnak össze a 2006-ban megjelent kötet első sorban állam- (politika- és közjog-) történeti megállapításai a szerző által azóta végzett beható ikonográfiai-kultúrtörténeti kutatásokkal, és állnak össze egységes egészzé. E két vonulat forr egybe *Az emberi testtől az óraműig* című, idén megjelent, most ismertetendő könyvében, melynek címlapján Thomas Hobbes híres műve, a *Leviatán* borítójának felső része (emberalak), valamint a 17. századtól egyre jellemzőbb új állammetafora, egy óra (számlapja) látható.

A kötet egy rövid bevezető rész után – amelyben a szerző a 2006-os könyvével kapcsolatos egyes kritikai megjegyzéseket is ismerteti és megválaszolja – hat fejezetre oszlik. Az első *Az állam metaforái* címet viseli – ez kifejezetten ikonográfiai, szimbólumtörténeti megközelítése az államtematikának, a középkorra még általánosan jellemző organikus államszemlélettől eljutva a modernebb „mechanikus” (gép, óramű) felfogásig. Mindennapi életünkben talán fel sem tűnik, hányszor használunk magunk is ilyen kifejezéseket, az organikus államtól a mechanikus államképezetig.

A fejezet megállapításait illusztrációk teszik érzékletessé (régi metszetek, könyvbőrítők, egyéb ábrázolások). Mindez a második, *A szuverén állam* című fejezet első, mintegy ötven oldalán is folytatódik, ekkor már kifejezetten a modern államelmélet megszületésére és ennek ikonográfiai megnyilvánulásaira összpontosítva. A könyv első fejezete, valamint a

5 Hahner Péter: Nevek és tények. Az abszolút monarchia, mint jelenség. In: *Az abszolút monarchia*. Szerk.: Képes György. Bp., 2011. (Jogtörténeti Értekezések, 41.) 128–135.

6 Ertman, Thomas: *Birth of the Leviathan. Building States and Regimes in Medieval and Early Modern Europe*. Cambridge, 1997.

7 Sashalmi Endre: Az abszolutizmus. Az abszolút monarchia elmélete. In: *Az abszolút monarchia*. Szerk.: Képes György. Bp., 2011. (Jogtörténeti Értekezések, 41.) 13–67.

második fejezet ezen első félszáz oldala minden tekintetben új *A nyugat-európai államfejlődés vázlatához* képest, így egyetértünk a szerzővel, amikor a bevezetőben azt írja, hogy a 2015-ös kötet „nem egyszerűen a régi könyvem újrakiadása vagy annak új szakirodalommal történő kiegészítése”.

A „régí könyv” csak a 105. oldaltól, a második fejezet második felétől köszön vissza, azonban a korábbi korszakhatárok újragondolásával és – ahogy a bevezetőből idézett fenti részlet is utal rá – az új (legújabb, minden tekintetben mai) szakirodalom feldolgozásával. Itt ismét érdemes egy pillanatra megállni és méltatni a szerzőt: az „új szakirodalom” fogalma korántsem szorítkozik a történettudomány legfrissebb eredményeire (bár már önmagában ez is örömteli lenne), hanem magában foglalja a legújabb jogtörténeti és jogelméleti irodalmat is. A hivatkozott, részben egyetértőleg, részben kritikával átvett magyar szakirodalomban ott találjuk Földi András, Kisteleki Károly, Mezey Barna, Paczoly Péter, Sente Zoltán (és, büszkén hozzátevé, e sorok írója) műveit.

A kronológia némiképp változott a 2006-os könyvhöz képest: a szerző az állam közjogi fogalmának kialakulását már nem a 12. század közepére, hanem 1200 környékére teszi; a nyugat-európai állam mint közjogi, közhatalmi képződmény alapjait a „korporációkra épülő államban” látja, melynek előzménye a „korai rendiség” (13. század), valódi megjelenési formája pedig a kifejezett „rendi állam” (1300-tól 1470-ig). A könyv címében szereplő kezdő évszámából (1300) már kikövetkeztethető, hogy a 14. század, a területiális alapú államhatalom és a politikai képviselőlet legfelső, országos szintű fórumainak létrejötte jelenti Sashalmi Endre szerint a mai értelemben vett állam tényleges és közvetlen előzményét – ezt a második fejezetben a 14. század közepében („kb. 1350”) pontosítja.

A harmadik fejezet (*A modern állam kialakulása, 1450–1713*) már a ma is ismert főbb állami feladatköröket (állandó adóztatás, hadsereg, rendészeti és igazságszolgáltatási szervezet stb.) ellátó állam kialakulásáról szól, és a százéves háború – valamint a rózsák háborúja és a *reconquista* – utáni Nyugat-Európában játszódik. Az 1450-es korszakhatárt Sashalmi Endre a könyvben sokat idézett Samuel E. Finer brit történésszel (és politikatudóssal) – aki *The History of Government from Earlier Times* című, már halála után megjelent nagyszabású művének (e történelmi korról szóló) harmadik kötetében is a 15. század közepét jelöli meg a modern állam kezdeteként⁸ –, valamint a modern állam létrejöttét újszerűen, a jogalkotás minőségi változásainak szemszögéből vizsgáló Jean-Louis Halpérin francia jogtörténésszel⁹ egyetértőleg alkalmazza.

E nagy történelmi periódus is két részre oszlik. Első (al)korszaka az 1660-ig tartó időszak, a „dinasztikus államok” kora. Szűcs Jenő a „megerősödő új monarchiák” korszakának nevezte ugyanezt 1983-ban megjelent művében, Gerhard Oestreich osztrák jogtörténész pedig a „kezdetleges” vagy „korai abszolutizmus” kifejezést használta, utalva az ekkoriban kialakuló, Oestreich által „posztfeudálisnak” nevezett új kormányzati megoldások egyes jellegzetességeire.¹⁰ Ezen időszak államkoncepcióját elsősorban a még igen erőteljesen érvényesülő tulajdonosi szemlélet különbözteti meg a későbbi – vagy akár mai – nyu-

8 Finer, Samuel E.: *The History of Government from Earlier Times*. Vol. III. *Empires, Monarchies and the Modern State*. Oxford, 1997.

9 Halpérin, Jean-Louis: *Five Legal Revolutions Since the 17th Century. An Analysis of a Global Legal History*. New York, 2014.

10 Oestreich, Gerhard: *Neostoicism and the Early Modern State*. Ed.: Oestreich, Brigitta-Koenigsberger, H. G. Cambridge, 1982. 6., 17., 35., 57., 131., 190. (Oestreichnél a „korai abszolutizmus” az államfejlődés második korszaka, míg az első a „korporatív [rendi] alkotmányosság”.)

gat-európai államfelfogástól, amely már határozottan közjogi (még a monarchikus, örökletes államfők szerepét tekintve is).

A második, 1660–1713-ig terjedő (al)korszakot Sashalmi Endre „a fiskális–katonai állam és az abszolutizmus” címszóval mutatja be. Ez az az időszak, amikor a tulajdonosi szemlélet háttérbe szorul, majd – néhány válságos évtized után helyreáll és – új értelmet nyer az államfői (és általában az állam-) hatalom. Az uralkodó immár az államgépezet vezetője, a legfőbb közjogi méltóság és egyben a legmagasabb rangú „közszolga”. Ez már a valódi abszolutizmus kora, amelyet a gazdaságpolitikára, később a kultúrpolitikára és a társadalom más alrendszeire is kiterjedő tudatos és professzionális államépítés jellemez.

A Sashalmi Endre által használt 1660-as kezdő dátum némiképp eltér a hagyományos, 19–20. századi korszakolástól: Wilhelm Roschernél, de a már idézett Oestreichnél is 1648 a klasszikus abszolutizmus kezdete, a vesztfáliai béke által megteremtett új európai államrendszerre tekintettel (melynek jelentőségére a fejezet végén Sashalmi Endre is kitér, részletesen ismertetve a békével kapcsolatos legújabb történeti kutatásokat és álláspontokat). Az újabb szakirodalom, mint például a könyvben is hivatkozott Richard Bonney¹¹ inkább 1660 mellett teszi le a voksát – elsősorban persze az angol és a holland történelem eseményeire alapozva. Sashalmi Endre is ezzel ért egyet, de ő hangsúlyosan utal a dániai változásokra (az abszolút és örökletes királyi hatalom deklarálása az 1660. őszi országgyűlés alkalmával), emellett francia és osztrák példákkal is alátámasztja e korszakhatár indokoltságát.

Felmerül a kérdés, hogy a már modernnek nevezhető, de még nem mai állam nagy korszaka miért 1713-ban ér véget. Ez az évszám nyilvánvalóan nem jelenti az európai abszolutizmusok végét, de a parlamentáris demokrácia, a jelenkori nyugat-európai állammodell kezdetét sem. A francia monarchia a 18. század végéig közismerten – bár az újabb szakirodalomban több szempontból vitatottan – abszolutisztikus jelleget mutat, Dániában sincs semmilyen változás ekkoriban, a porosz és egyéb német, valamint osztrák (Habsburg) abszolutizmusok pedig szinte ez idő tájt kezdenek életre kapni, még nem feltétlenül öltve magukra a felvilágosult abszolutizmus jegyeit. 1713 a hosszú 17. század vége Európában: az utrechti béke éve, újabb fordulópontra az európai hatalmi erőviszonyok (és államrendszerek) történetében.

Sashalmi Endre itt arra hívja fel a figyelmet – és ez önmagában is indokoltá teszi az 1713-as korszakhatárt –, hogy Nagy-Britannia igazán a spanyol örökösödési háború lezárultát követően indul el „az alkotmányos monarchia irányába”, ami – a németalföldi Egyesült Tartományok mellett – azt példázza, hogy „a fiskális–katonai állam kiépülése nem mindenütt eredményezett abszolutizmust”. A modern államok története tehát itt kettéválik: az abszolutizmus modellje mellett a rendiségtől lassan megszabadulva újjászülető parlamentarizmus is járható úttá válik a központosított államokban. A hatalommegosztás és a képviselői elv nem feltétlenül gyengíti az adminisztrációt, sőt a Brit Birodalom 18. századi sikerei arra szolgáltatnak – Hollandia mint kora újkori kivétel után újabb – bizonyítékot, hogy megfelelően intézményesített rendszerben éppenséggel még segítheti is a hatékony kormányzást és igazgatást.

Az ezt követő fejleményekkel, a 18. században formálódó, átalakuló nyugat-európai államokkal, valamint a felvilágosult abszolutizmus sajátos közép- és észak-európai képleteivel már külön fejezet, az ötödik foglalkozik – azonban a harmadik és e közé beékelve a szerző a 2015-ös könyvbe is „átmenti” Thomas Ertman államfejlődési modelljének, koncep-

11 Bonney, Richard: *The European Dynastic States, 1494–1660*. Oxford, 1991. (Short Oxford History of the Modern World.)

ciójának kritikai ismertetését. Ezzel egy rövid időre megszakítja a kötet államfejlődés-történeti fő sodrát – e sorok írója a 2006-ban megjelent könyv birtokában azzal is kiegészítene, ha az „Ertman-fejezet” most kimaradt volna. Ugyanakkor nem a korábbi, azonos tárgyú fejezet szövegszerű átvétele történt: a koncepció kritikája új kutatási eredményekkel bővült, a parlamentarizmus vonatkozásában a Szente Zoltán *Kormányzás a dualizmus korában* című, 2011-ben megjelent könyvében használt, kifejezetten közjogtörténeti megközelítéssel és ebből adódó fogalmi rendszerrel is, ami mindenképpen örömteli.¹²

A mű fő témájához az ötödik, *A modern állam a „rövid 18. században”, 1713–1789* című fejezetben érkezünk vissza, amely a korábbi kötet hasonló részéhez képest úgyszintén részletesebb. Sashalmi Endre a felvilágosult abszolutizmus modelljének bemutatása (és e fogalom létjogosultságának megvédése) mellett ugyanis kitér a *Polizeistaat* – közkeletű, de pontatlan fordításban „rendőrállam”, helyesebben: rendészeti vagy közigazgatási úton irányított és működtetett állam¹³ – jellegzetességeire, valamint az utrechti béke utáni európai hatalmi viszonyokra, melyeknek már meghatározó szereplője Poroszország és a napóleoni háborúk végére Európa „mumusává” váló Oroszország.

A kötetet, ahogy *A nyugat-európai államfejlődés vázlatát* is, egy *Kitekintés* című rövid (hatodik) fejezet zárja. Mint láthattuk, a felvilágosult abszolutizmus ebből – a *Polizeistaattal* és a 18. században átalakult hatalmi viszonyok bemutatásával kiegészülve – önálló fejezetbe került át, ennek megfelelően a 2015-ös könyv „kitekintése” már csak a 19–20. század államával, a nemzetállammal foglalkozik, ez esetben is bővítve és átdolgozva a 2006-os szövegváltozathoz képest. Napjaink eseményei különösen felértékelik a könyv jövőbe tekintő záró gondolatait: „E jogi és politikai kihívásokhoz [az Európai Unió jogrendszerének viszonyulása a tagállami szuverenitáshoz, valamint az egyes országokon belüli autonómia- és függetlenségi törekvések] több országban még a multikulturalizmus ténye is társul. Mindezek pedig az állam, jelesül a nemzetállam problematikájának újr gondolását teszik szükségessé.”

Közhely, hogy a jövő felelős alakítása elképzelhetetlen a múlt összefüggéseinek ismerete nélkül. Sashalmi Endre új könyve minden, korábban Magyarországon kiadott vagy magyar nyelven megjelent összefoglaló munkánál jobban hozzásegíti az értő és érdeklődő olvasót ahhoz, hogy kellően átfogó képet alkothasson és megfelelő intellektuális rálátása legyen arra a politikai, közjogi-közhatalmi, s egyben tudati és kulturális képződményre, amelyet államnak nevezünk. Bár mindenki elolvassná, aki döntéseivel hatást gyakorolhat a jövőnkre. Nem csak Magyarországon.

Képes György

12 Szente Zoltán: *Kormányzás a dualizmus korában. A XIX. századi európai parlamentarizmus és Magyarország kormányformája a kiegészítés után, 1867–1918.* Bp., 2011.

13 Mezey Barna: *Magyar alkotmánytörténet.* Bp., 2003. 384.; Kelemen Miklós: *Kormányzás és közigazgatás. A közigazgatás történeti kialakulása, fogalma.* In: *Összehasonlító jogtörténet.* Szerk.: Földi András. Bp., 2014. 197.

CONTENTS

Researching the Empire in Russia (Zoltán Sz. Bíró)	503
<i>Studies</i>	
Gábor Gyóni: Russia as Empire: Territorial Expansion and Population of the Russian Empire	505
Zoltán Sz. Bíró: Being “Alien” in the Russian Empire: The Legal and Social Status of “Eastern” and “Western” Ethnic Groups	521
Ekaterina Pravilova: The Role of Internal Colonization in the Bureaucratic System of the Russian Empire	553
András Deák: Under the Sign of Inertia: Economic Modernization and Orientation Change in the Post-Soviet Space	575
Márta Font: Andreas the First and Yaroslav the Wise	607
Endre Sashalmi: The Coronation Medal as a Vehicle of Legitimation: Iconographic Analysis of the Coronation Medals of Four Empresses, Catherine I, Anne, Elisabeth and Catherine II	625
<i>Workshop</i>	
Alexandr Stykalin: The 1956 Hungarian Revolution and the Soviet–Yugoslav Relations: Reflections on a New Documentary Book	645
<i>Book Reviews</i>	
From the Human Body to the Clockwork: Metaphors of State, and State-building (György Képes)	667
Atatürk and the New Turkey in the Nazi Imagination (Péter Pál Kránitz)	672
The French-speaking European Countries and Hungary at the Beginnings of the Cold War (Gusztáv D. Kecskés)	675

SZERZŐINK

Deák András, PhD, tudományos főmunkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet • Font Márta, az MTA doktora, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem BTK • Gyóni Gábor, PhD, tudományos munkatárs, ELTE BTK • Kecskés D. Gusztáv, PhD, tudományos főmunkatárs, MTA BTK Történettudományi Intézet • Képes György, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar • Kránitz Péter Pál, doktorandusz, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK • Pravilova, Jekatyerina, egyetemi tanár, Princeton University History Department • Sashalmi Endre, az MTA doktora, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem BTK • Sz. Bíró Zoltán, tudományos főmunkatárs, MTA BTK Történettudományi Intézet • Sztikalin, Alekszandr, kandidátus, tudományos főmunkatárs, Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai Intézet

Ára: 600 Ft
Előfizetőknek: 500 Ft

TERJESZTI A MAGYAR POSTA

Előfizethető személyesen a postahelyeken és a kézbesítőnél, vagy a Központi Hírlap Iroda zöldszámán: 06-80/444-444, e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 1-303-3440, vagy levélben a Magyar Posta Zrt. Központi Hírlap Iroda, Budapest 1008 címen.

Számonként megvásárolható az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében (1014 Budapest, Úri utca 53., telefon: 224-6700/624, 626 mellék).

A Világtörténet 2015-ös évfolyamának megjelentetését a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja

nka
Nemzeti Kulturális Alap